

Landbruks- og matdepartementet

Dato: 12. februar 2021

Sendt elektronisk: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing-forslag-om-endring-av-lov-19.-juni-2009-nr.-97-om-dyrevelferd-dyrevelferdsloven/id2815209/>

HØRINGSSVAR – ENDRINGER I LOV OM DYREVELFERD 20/1405-7

Dyrebeskyttelsen Norge ønsker med dette å komme med en uttalelse til foreslåtte endringer i dyrevelferdsloven. Først av alt vil vi bemerke at det er svært gledelig at § 25 nå får en grundig og nødvendig gjennomgang. Dette kan bidra til å løfte avlen inn i vår tidsalder, og la svært mange dyr slippe menneskeskapt lidelse og sykdom. Og det er jo formålet med loven; å fremme god dyrevelferd og respekt for dyr.

Om § 25

Vi er helt enige i behovet for en lovendring. Det er bra at departementet nå tar tak i dette, og ønsker å fjerne all tvil om at også avlsorganisasjoner og raseklubber er omfattet av bestemmelsen. Dyrebeskyttelsen Norge har i lang tid jobbet med dette temaet, og takker for muligheten til å bidra med en høringsuttalelse. Vi ser endringsforslaget som et ledd i utarbeidelsen av en forskrift, og vil derfor komme med noen innspill i forbindelse med dette.

De siste 100 år med eksteriørfokusert avl og utstrakt bruk av avl mellom nært beslektede individer, har fått enorme konsekvenser for velferden til våre familiedyr. For noen hundraser har avlen nå gått så lang at flere individer avles med sykdomsgaranti. I Norge har vi et lovverk som stiller krav til at dyr skal avles med god funksjon og helse, og som forbyr avl som viderefører negative arveanlegg. På tross av dette baseres avlen i all hovedsak på dyrets utseende, og en utstillingsdommers subjektive opplevelse av dette.

Om forskrift til § 25

Forskriften bør utdype ansvaret som nå ordlyden i loven tydeliggjør. Avlen bør ansvarliggjøres på fire nivåer: Paraplynivå (Norsk Kennelklubb, Norske Rasekattklubbers Riksforbund, osv), raseklubb, oppdretter og veterinærer/dyrehelsepersonell. Alle disse nivåene er viktige brikker i mye av avlsarbeidet, og dette bør derfor presiseres i lovverket.

Dyrebeskyttelsen Norge mener det er helt essensielt at forskriften formuleres slik at den tvinger fram en modernisering av familiedyравlen, og at den baseres på dagens vitenskap og teknologi. Vi er i en situasjon der vi per i dag har en god database for sykdomsregistrering (Pyramidion), en database for registrering av egenskaper (Biotail) og databaser for slektskapsdata. Dette betyr at alt ligger til rette for å videreutvikle, kvalitetssikre og bruke disse, og at morgendagens avl kan baseres på vitenskap og «big data». Dyrebeskyttelsen Norge mener at det er helt essensielt at

Dyrebeskyttelsen Norge

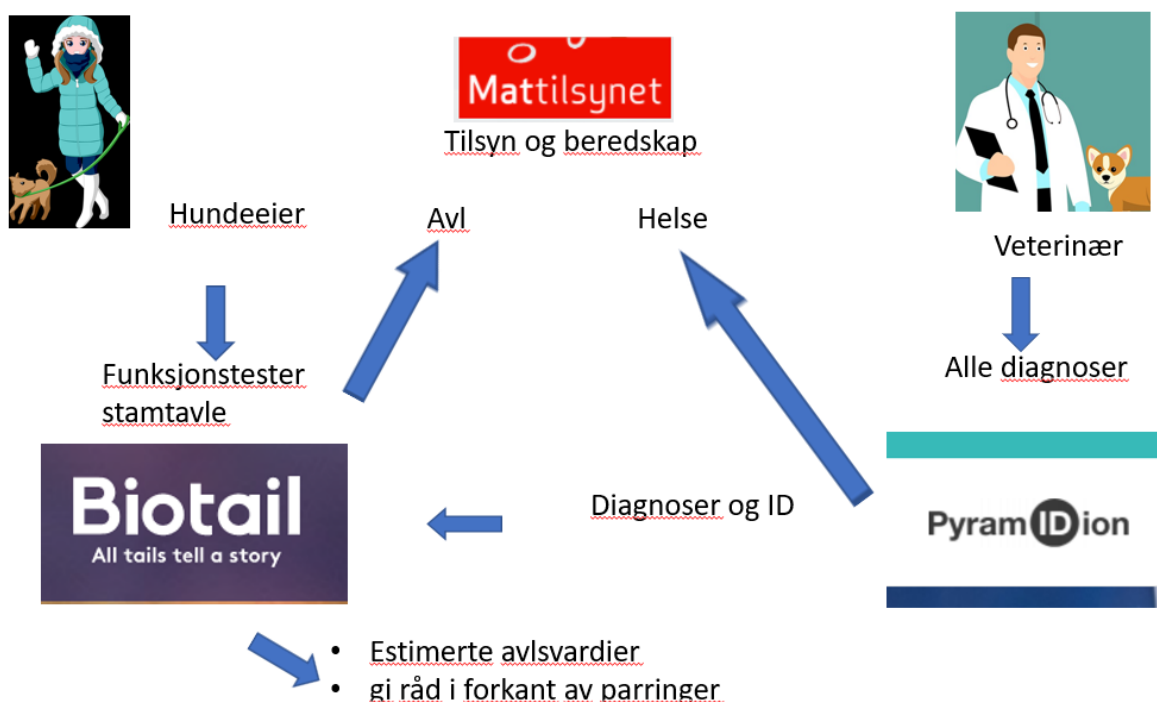
dette beskrives i forskriften som nå skal utarbeides av Mattilsynet. Det vil også åpne opp for at Mattilsynet kan utføre sine tilsyn i all hovedsak via databaser, noe som muliggjør et godt og effektivt tilsynsarbeid omkring brudd på § 25 i dyrevelferdsloven. Databaser gir mulighet for autoscanning og vil dermed gi god forvaltning med beskjedne ressurser. Arbeidet med forskriften må utføres med tanke på de kommende årtier og i lys av dagens teknologi og vitenskap - uten forankring i avdankede raseteorier.

For å få tilgang til helsedata fra Pyramidion tror vi Mattilsynet må forskriftsfeste at alle veterinærer fristiller diagnoser i sanntid til bruk i tilsyn og beredskap. I dag bruker en stor andel veterinærer Pyramidion, som er fullintegret i flere journalsystemer. Veterinærene bruker altså systemet nesten uten at de er klar over det, fordi programmeringen gir en sømløs brukeropplevelse. Tilgangen til slik viktig helsedata kan også utgjøre et svært viktig beredskapsverktøy ved for eksempler zoonoser og i pandemier.

For å løfte avlen, tilsyn med avlen og den nasjonale beredskap inn i vår tidsalder på denne måten, er det helt nødvendig å få på plass obligatorisk ID-merking av alle familiedyr. Dette utgjør en engangskostnad for eier, bidrar til å understreke dyrs lovfestede egenverdi og gir dem et bedre rettsvern. I tillegg er det nødvendig om Mattilsynet skal ta i bruk databaser og autoscanning innen flere områder av tilsynsarbeidet.

Alt ligger altså til rette for en positiv endring, og dyr som avles i tråd med loven. Både dyrene og Mattilsynet trenger en solid, fremtidsrettet og bærekraftig forskrift for å sy dette sammen.

Figuren nedenfor skisserer hvordan dette kan foregå i praksis.

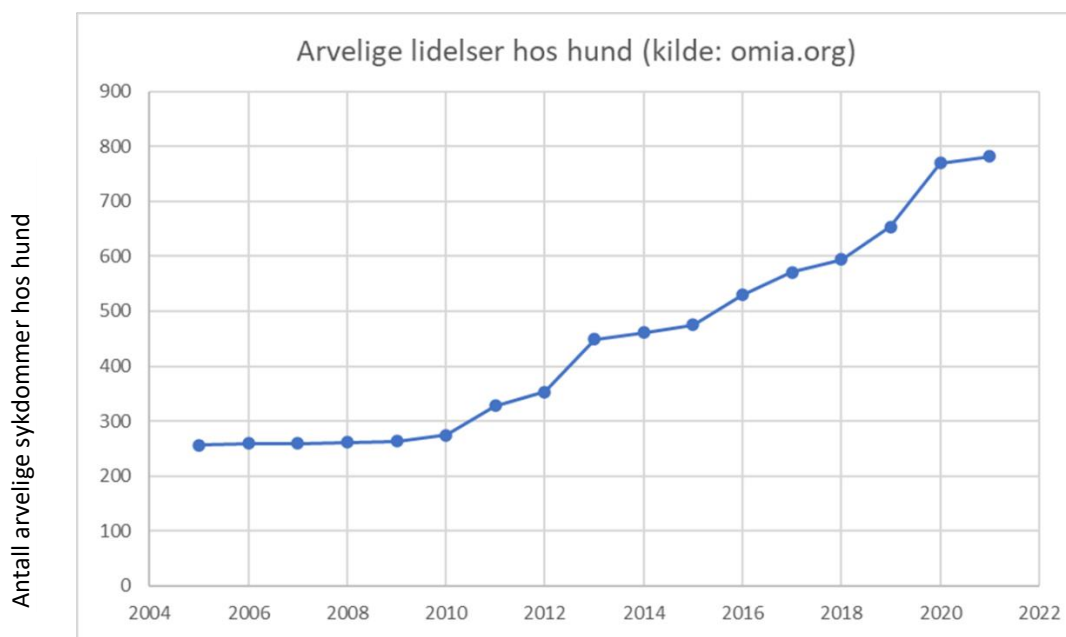
Krav til avlsplaner og innhold i disse

Vi er enige med departementet i at et krav om avlsplaner bør reguleres i forskrift. Avlsplanene må være vitenskapelig forankret og benyttes. Avlsplanene må konkretisere aktuelle egenskaper og hvordan disse skal avles på. Altså målet for utviklingen av rasen. Avlsverdier må anvendes. Så lenge man avler i små, lukkede populasjoner må genetikere legge føringer for disse. Planene må inneholde estimerte avlsverdier for både helse, slektskap, funksjon og egenskaper. På denne måten oppfyller også oppdretter kravene i § 27 og etterlever EUs retningslinjer for avl (https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/animals/docs/aw_platform_plat-conc_guide_dog-breeding.pdf).

På et populasjonsnivå er tallfesting av egenskaper for helse og funksjon for dokumentasjon av utviklingen i en rase helt essensielt å få til i avlen. Man trenger dette for å kunne vite hva som er status, og hvordan utviklingen i rasen er. Da kan man forebygge avl på ekstreme individer og fange opp sykdommer med kompleks nedarving i stedet for å rette opp i etterkant.

Våre hunderaser er i et genetisk uføre. For få individer brukes i avlsarbeidet. NKK estimerer selv at kun 13,8% (hundesport nr 3/2017 s 22) at hundene går i avl og bidrar med arvestoff til neste generasjon. Den eneste måten å bøte på dette uføre er å krysse inn frisk hund fra annen rase. Forskriften som utarbeides må stille krav til tilstrekkelig rotasjonsavl der friske individer fra annen rase systematisk krysses inn, for å forhindre uheldig opphopning av sykdomsbringende gener. Antall arvelige sykdommer er på rask frammarsj hos våre hunder. Grafen under viser tydelig at dersom dagens avlsarbeid får fortsette vil det føre til at enda flere arvelige sykdommer kommer til uttrykk.

Kravet om avlsplan må gjelde for all avl i lukkede populasjoner- også for «designhunder», trekkhunder og annet systematisk avlsarbeid uavhengig av om avlen regnes som raseavl eller blandingshundavl. Det bør utarbeides forskrifter for å regulere avl av risikoarter slik som blant annet, kanin, katt, hest, due, gullfisk og rotte, dersom ikke disse tas inn i denne forskriften.

Grafen viser økningen i antall arvelige sykdommer hos hund fra 2005 til i dag.

Dyrebeskyttelsen Norge

Om § 32

Vi støtter denne endringen i lovens ordlyd og mener endringen er viktig for dyrevelferden.

Om § 36

Dyrebeskyttelsen Norge ser positivt på denne begrepsavklaringen, så lenge dette ikke innebærer at det blir vanskeligere å politianmelde, få innsyn i tilsynssaker og at det ikke begrenser mulighetene for å ivareta dyrs velferd for organisasjoner og enkeltpersoner. Å dele opp denne paragrafen vil også være viktig i forhold til det vi nevner ovenfor om tilgang på helsedata fra dyr, både til bruk i avl og som en del av tilsyn og beredskap.

Med vennlig hilsen

Eva Hustoft
Rådgiver/ naturforvalter
Dyrebeskyttelsen Norge

Åshild Roaldset
Daglig leder/ veterinær
Dyrebeskyttelsen Norge